

5. **Rádió a tanítás szolgálatában.** A francia miniszter, múlt tanévi rendelete a rádiót az iskolai tanítás szolgálatába állítja. A rendelet szerint az Eifeltorony leadója rendszeresen az programot az iskolák részére. Ezt a programot a vidéki leadók is közvetítik. A leadás négy csoportban történik: a főiskolák, a középiskolák, a népiskolák és a népfőiskolák (iskolán kívüli oktatás) részre. — Cseh-Szlovákiában a folyó tanévben kísérletképpen ad a rádió leadást a köztársaság minden iskolája részére. A leadás minden reggel 8 órakor kezdődik az időjellel, amihez pár percig tartó program kapcsolódik. És pedig kedden és szombaton cseh nyelven, hétfőn és pénteken német nyelven.

6. **Politika az iskolában.** Hogy a kisantant államai közötti baráti viszonyt az iskolák is szolgálják, a cseh közoktatási miniszter elrendelte, hogy minden polgári- és középiskolában továbbá a tanítóképzőkben, a köztársaság egész területén, a cseh-szlovák himnusz mellett a jugoszláv és román himnusz is betanítandó. A himnusok szövege az illető iskola tanítási nyelvén magyarázandó.

7. **Botbüntetés.** Angliában a bíróság 14 éven aluli fiúkat lopásért vagy idegen vagyon rongálásért vagy más hasonló bűncselekményért botbüntetésre ítéli. 1932-ben 160 fiút, 1933-ban 162 fiút, 1934-ben 146 fiút, 1935-ben 211 fiút botoztak meg bírói ítélet alapján. A fiúk 8 és 14 év között voltak.

8. **Célibalóvés az iskolában.** Románia minden középiskolájában kötelezővé tették a célibalóvés tanítását és gyakorlását. Ezeken a gyakorlatokon nemcsak a középiskolás fiúk, hanem a leányok is kötelesek részt venni.

9. **Pályaválasztási tanácsadó.** A londoni County Council Educational Department-ja (Nevelési Tanács) minden 10 éves gyermeknek átad egy füzetet, melynek címe: „Most vagy 10 éves“. Ez a füzet felvilágosítja a szülőket a továbbtanulás lehetőségeiről, valamint az egyes pályákon való boldogulhatásról. Ilyenformán ad tanácsot a tanuló pályaválasztására vonatkozólag. A szülők rendszerint igen jó hasznát veszik a füzetnek.

Szenes Adolf

LAPSZEMLE

A **Nevelésügyi Szemle** 1937. októberi számának tartalmát a következőkben ismertetjük. *Masszi Ferenc* tanulmányának címe: *A szorgalom és erősítése a serdülőben.* Bár minduntalan a tanuló szorgalmát emlegetjük, e fogalomnak pedagógiai tárgyalása elhanyagolt. Első helyre a tanulót a tehetséggel párosult szorgalom juttatja, pedig a második helyre szorított szorgalom talán épen olyan fontos, mint a tehetség. A szorgalom alakítható, nevelhető és általános a tehetséggel szemben. Ezek a jegyek indokolttá teszik a vele való részletesebb foglalkozást. A szorgalom akarati megnyilvánulás, állandó és kitartó tevékenység. De vele együtt jár az alapos, gondos munka és az azt követő jóérzés. A szorgalom gyakran öröklött adottság. Közvetlen oka az értékek felismerése, amely értékek a tanulóhoz közel állanak és gyakorlatiak: jó bizonyítvány, szülői gondok csökkentése, stb. Az érdeklődés is megindíthat szorgalmat; állandó érdeklődést állandó szorgalom követhet. Ezért fontos

részlete a tanításnak az érdeklődés fölkelése. Az egy irányú érdeklődés azonban egy irányba kifejlesztett szorgalmat kelthet. A környezeti hatásoknak is nagy szerepük van a szorgalom kifejlésében. Gátló akadályok is bőven vannak, úgy, hogy a szorgalom az egyénhez mérten változik és egyénenként másként bírálendő. Mindezek ismerete mutatja meg a fejlesztés eszközeit. Ezek vagy védik, vagy erősítik a szorgalmat. Majd bemutatja a szerző, miként keresi a támogatás módját a serdülés kezdetén lévő (középiskola IV. oszt.) tanulóinál. Végül megállapítja, hogy az újabb didaktikai törekvések a szorgalom fejlesztése szempontjából haladást jelentenek.

Hajós Elemér a „Csodagyermek”-ről szóló tanulmányának második, befejező részét közli. A M. Kir. Gyermeklélektani Intézet sok tanulságot nyújtott cikkirónak a szülői elfoglaltságról és alkalmat arra, hogy a „csodagyermek” értéket kellően leszállítsa. A szülő, aki ezeket a sorokat olvasni fogja, elismeri majd, hogy a szerzőnek igaza van a felsorolt esetekben, „az ő gyermeke azonban nem ezek közé tartozik, mert valóban csoda az édes.”

„A film és az iskola” állandósulni látszó fejezetében Terjék László „A gyermek és a filmoktatás” címen ír. A mozi meghódította az embert, nagyot és kicsit egyaránt. Nem tiltani kell, hanem irányítani nevelői szempontok szerint. Fel kell használni azt az előnyét, hogy mozgást ad, a távotit helyünkbe hozza, a valóság megfelelő módosítását teszi lehetővé, nincs előtte lehetetlen, s mindezeknél fogva, de külső körülményeinél fogva is, az érdeklődést képes lekötöni.

Bohdaneczky Imre „Az oktatófilm és a szakiskolai növendék” cím alatt ismerteti és elemzi kereskedelmi iskolai tanítványainak írásban adott véleményeit a „Hamburgi kikötő” című filmről. Megállapításai, melyek egyrészt az adott témára, másrészt általában a filmek összeállítására vonatkoznak, megegyeznek az eddig megjelent kritikai méltatásokkal.

Barankay Lajos cikke szintén egy aktuális és épen ezért minden tanügyi lapban vissza-visszatérő tanári mumussal foglalkozik; „Az óravázlat tanítás- és módszertani lényege” címen. Sokban hozzájárul ahhoz, hogy az Utasítás szabadságot adó rendelkezése és a felügyelet megkötő konkrétizálása között a tanár biztosabb alapon tervezze és készítse óravázlatait (amíg a felügyelet ki nem ábrándítja). Legyen az óravázlat egyszerű és szolid, adjon helyet az alkalmosságoknak, mutassa a hézagatlan és fokozatos menetet s az alkalmazott koncentrációt. Ne legyen az óravázlat tartalomjegyzék, hanem indokolt munkaprogramm. Az értelmi jegyek mellett tüntesse fel az érzület és jellemnevelés mozzanatait is. Valóban csak vázlat lehet és nem tanítási tervzet. Fokozatai a modernebb didaktikai felfogásnak megfelelően, de az óra anyagának és természetének változása szerint módosítható, vagy csökkenthető formában: I. szóbeli és írásbeli számonkérése, II. rövid és jellegzetes címe az új anyagnak, III. az új anyag előkészítése, IV. tárgyalása, V. összefoglalása. Általában, de nem mindig kötelezően, a számonkérés 15 perc, az új anyag közlése 20 perc, az összefoglalás (alkalmazás, begyakorlás) 10 perc. Majd két (német és magyar nyelvi) óravázlatot közöl. Általában látszik, hogy a cikk írója nem gondolt a természettudományi tárgyakra. De azt is meg kell jegyeznünk, hogy az új anyag címe, tehát a célkitűzés nem előzheti meg az új anyag előkészítését.